

HVHB-nieuws

Nummer 1 | januari 2022

Uit het bestuur

Vanwege de Corona beperkingen kon het bestuur in december slechts kort digitaal vergaderen. Tijdens deze vergadering van december is besloten dat onze voorjaarsbijeenkomst annex Algemene Ledenvergadering zal plaatsvinden op 23 juni in de Oude Kerk in Heemstede.

De geplande Jubileum bijeenkomst in het kader van ons 75-jarig bestaan is verschoven van maart naar mei, in de hoop dat er dan geen Corona-beperkingen meer van kracht zullen zijn. De gemeente Heemstede is gestart met een digitaal platform Beleef Heemstede. Wij zullen wel aan dit platform gaan deelnemen, maar het met name inzetten om belangstellenden te wijzen op informatie op onze eigen website.

HeerlijkHeden 191 Latijnse spreuken, grenspalen, en een schuilkelder

HeerlijkHeden
Tijdschrift over de geschiedenis van
Heemstede en Bennebroek
Jaargang 49 - winter 2022 - nummer 191
Prijs € 5,50

Een inkijkje in de ziel van Adriaan Pauw Hemden en schoenen, de kwijtbrieven van de Armeesters De Kennemerbeek, een eeuwenoude grens Noord-Holland blijkt groter dan de provincie dacht Louis Hartz, een bijna vergeten kunstschilder Schuilen voor de vijand Zoeken in de bovenste bodemlaag De veelzijdige woningarchitectuur in Heemstede en Bennebroek, 1850-1940 Een klok voor De Posterij Het Wiekenplein kort na de oorlog In gesprek met Wim Gohres, de nieuwe voorzitter van de HVHB

Binnenkort valt HeerlijkHeden nummer 191 op de mat bij onze leden. In deze uitgaven leest u over de Latijnse spreuken in het Huis te Heemstede, dat we nu nog kennen als het Oude Slot in Heemstede. In de tijd van Adriaan Pauw stond het vol met Latijnse spreuken. Dat was niet uniek; het sloot aan bij de destijds gangbare humanistische idealen van Erasmus. Waaruit kon de zorg voor armen zoal bestaan rond het jaar 1700? Het repareren van schoenen of kleding, een vergoeding van kostgeld of het verstrekken van brood. Dat valt te lezen in briefjes van de Armeesters van de kerk.

De grenspalen op de Kennemerbeekweg geven de grens aan tussen Bennebroek en Hillegom en ook tussen Noord- en Zuid-Holland. Hoewel de provincie daaraan twijfelde, blijken ze na onderzoek toch exact op de goede plek te staan.

Heemstede en Bennebroek tellen een flink aantal monumenten, maar dat zijn zeker niet de

enige interessante objecten. Dat blijkt uit het inventariserend onderzoek dat de HVHB liet doen naar gebouwen uit de periode 1850-1940.

In dit nummer verder onder meer aandacht voor wat je kan vinden als je op zoek gaat met een metaaldetector, de kunstschilder Louis Hartz en schuilkelders uit de Tweede Wereldoorlog.

Heruitgave wandelroute

In samenwerking met de Vrienden van het Wandelbos Groenendaal en de gemeente Heemstede willen we in 2022 een heruitgave van de Wandelgids Groenendaal en Begraafplaats laten verschijnen. We zijn blij met de erkenning van dit initiatief door het Meerlandenfonds dat ons financieel steunt.

Een vraag aan de historische vereniging

Bij onze vereniging komen vaak vragen binnen. Uit ons rijke mailarchief gaan we de komende maanden een aantal van deze vragen belichten. Dit is aflevering 1.

Vraag: Mijn Vader is opgegroeid aan de Herenweg 152 te Heemstede in de jaren 30 van de vorige eeuw. Naast hen, op nr. 154 was 'huize Elba'. Graag zou ik willen weten waarom het huis deze naam heeft.

De toenmalige eigenaar Jan Bomans heeft hierover ooit het volgende geschreven:
" Deze naamgeving is een historie apart want het herinnert ons aan de woningnood en dezelfde perikelen vlak na de tweede wereldoorlog. Wonende op de hoek van de Koediefsaan, in het huis dat mijn moeder na Berkenrode betrok, kocht ik het pand, toen bewoond door twee gezinnen, op een veiling in de Bilderdijkstraat. Met de bewoners boven bedong ik voor mijzelf een kamer met gezamenlijk gebruik van de keuken. Dat laatste liep natuurlijk mis en teruggedrongen op het ene vertrek gevoelde ik mij al gauw een eilandbewoner in eigen huis. Eigenaar-bewoner trok er weer uit maar niet dan na eerst de naam van het perceel gewijzigd te hebben in Elba. Het heette De Zonne en ik had de 15 achterblijvers medegedeeld dat de zon voor mij was ondergegaan."

Al acht jaar artikeltjes in Heemsteder

Een klein jubileum voor Harry Opheikens, in januari schrijft hij al acht jaar een bijdrage in de Heemsteder. Voor de rubriek 'Toen en Nu' doorzoekt Harry oude archieven, telefoonboeken en websites op zoek naar de bewoners en informatie van panden in een bepaalde straat. Vaak wordt er door lezers gereageerd en aanvullende informatie gegeven. Harry maakt zelf altijd de foto's van nu. Waar begon het allemaal...?

ONBEKEND HEEMSTEDE

Kerklaan toen en nu (50)

Door Harry Opheikens

De laatste aflevering over de Kerklaan deze week. Bij de start van de serie 'Kerklaan' werd begonnen met een winters plaatje. Ter afsluiting van deze serie wederom een winters plaatje vanaf de IJzeren brug van 13 januari 1941 uit het archief van de HVHB. Oorspronkelijk komt de foto uit het Spaarnestad Fotoverhaal.

Links de Boog- of Witte brug, in de jaren 60 van de vorige eeuw gesloopt, evenals het dempen van de vaart en daarmee verdween het Zandvaartpad met o.a. de boerderij van Cornelis van der Weide. Dit alles t.b.v. de bouw van de Provinciewijk.

Langs de hele Zandvaart liep een eeuwigdij pad. In 1645 liet de heer van Heemstede Adriaan Pauw (1585-1653) het pad dat van de Binnenweg naar de Herenweg leidde, verbreden en beplanten met een grote partij schoone en rechte linden en rijpe boomen. Aldus ontstond de Heerelaan, die later ook namen als Nieuwe Heerelaan of Postlaan (de weg ging naar het Posthuis aan de Herenweg) heeft gekend. Na de bouw van de Sint Bavokerk aan de Herenweg in 1879 kreeg deze laan officieel de naam Kerklaan.

Ook de Zandvaart heeft een lange geschiedenis en is (gelukkig) deels nooit gedempt. In 1630 gaf Adriaan Pauw opdracht tot het graven van een zandvaart vanaf het Spaarne tot aan de Herenweg. Het afgevoerde zand werd onder andere gebruikt voor het opgraven van bouwverreken in groeiende steden als Haarlem en Amsterdam. Het leverde dus geld op. Ovars op deze vaarten werden zijloten gegraven, zoals de Biekersvaart.

In Heerlijkeden 159 (2014) staat een artikel over de verdwenen bruggen van de Kerklaan.

De nu foto van Harry Opheikens is van 17 januari 2022. Mocht u informatie of oude foto's van de panden van de Kerklaan hebben, dan kunt u terecht via heemstede@hvhb.nl (H. Opheikens). Tips en opmerkingen? Bel 023-8200170 (kantoor Heemstede).

Heemstede Toen en Nu in de Heemsteder

In 2013 bestond het Groenendaalse Bos 100 jaar en daarover verschenen wekelijks diverse stukjes met foto in de Heemsteder. Toen deze serie eindigde was de vraag wat nu. De HVHB wilde door middel van deze informatieve artikeltjes de aandacht op de Historische

Vereniging blijven vestigen en wilde een vervolg hebben in de Heemsteder. Harry Opheikens had, naar aanleiding van het tijdschrift "40-45 Toen en Nu", het idee om de historie van winkelpanden van toen te gaan vergelijken met de situatie van nu. Harry woonde in de Indische Buurt en het was bekend dat daar veel winkels hebben gezeten. Nu nog de foto's van toen zien te vinden, de historie van het pand uitzoeken en het maken van de vergelijkingsfoto van nu. Zo verscheen op 15 januari 2014 het eerste artikel in de Heemsteder en 8 jaar later

verscheen op 12 januari 2022 artikel 407. Bronnen zijn de beeldbank van het NHA, krantenviewer van het NHA, diverse Facebookpagina's (Nostalgisch Heemstede en Je bent Heemstedenaar als), het HVHB archief, maar ook vooral uit particuliere verzamelingen. Tot nu toe zijn er artikelen geschreven over: Indische Buurt, Wilhelminaplein, Kerken in Heemstede, Cloosterweg, Camplaan (deel 1 en 2), Jan van Goyenstraat, Valkenburgerlaan, Raadhuisstraat, Zandvoortselaan, Bronsteeweg en als laatste serie de Kerklaan. Inmiddels is Harry gestart met de Binnenweg.

Een aantal series zijn volledig te lezen op de website van de HVHB bij publicaties. Foto uit eerste artikel, hoek Lombokstraat/Celebeststraat (Maart 1993)

[Ga naar alle publicaties](#)

Puzzelstukje december

We ontvingen uiteindelijk een reactie op het puzzelstukje van december, het mooi besneeuwde straatje deed alleen bij de echtgenoot van Chiel van der Wal een belletje rinkelen "Links is of zijn woningen aan de Emauslaan behorend bij de buitenplaats Leeuwenhoofd". Zie ook de afbeelding die we ontvingen waarbij we de foto in spiegelbeeld zien.

Zoals eerder gezegd, we weten soms gewoon niet waar de afbeeldingen zijn en doen daarom graag een beroep op onze lezers. We zijn benieuwd of u dit herkent? Dank aan iedereen die met ons meezoekt!

Puzzelstukje januari

Het archief van de Historische Vereniging bevat vele schatten uit de historie van Heemstede en Bennebroek. Foto's, filmmateriaal, boeken, tijdschriften, brochures, (bouw)tekeningen, reclamemateriaal, wand- en adresbordjes, u kunt het zo gek niet bedenken.

Gelukkig weten we van de meeste zaken wat ze voorstellen en waar ze vandaan komen. Maar er zijn ook enkele puzzelstukjes. En daar hebben we uw hulp bij nodig. Weet u

bijvoorbeeld meer over deze foto (rechts)? Waar is dit? Wat is het verhaal achter de foto? We zien uw reactie graag tegemoet in een [e-mail aan Communicatie HVHB](mailto:historischecommissie@hvhb.nl).

Jubileumtentoonstelling Heemstede & Bennebroek 1947-2022

Komend voorjaar kunt u zowel in Bennebroek als in Heemstede genieten van diverse tentoonstellingen met foto's, films en voorwerpen die te maken hebben met de geschiedenis van de afgelopen 75 jaar. Er is aandacht voor sport en cultuur en ook voor de bouw van nieuwe wijken. Exacte data en locaties worden bekend gemaakt via onze nieuwsbrief, website en in de lokale kringen.

Heeft u nog interessant materiaal voor ons? Dat is nog steeds van harte welkom!

Neem contact op met Ruud Bannink:
historischecommissie@hvhb.nl
06-24386727

Vrijwilliger gespot: Ellen Kerkvliet

Kennismaken met onze vrijwilligers

Onze vereniging kan niet zonder de inzet van vele vrijwilligers, maar wie zijn zij en wat doen ze allemaal? In deze nieuwsbrief maakt u kennis met Ellen Kerkvliet. Ellen vertelt 'Ik ben 69 jaar geleden geboren in Haarlem en daar heb ik het grootste deel van mijn leven gewoond. Naast mijn werk als remedial teacher was ik actief als freelance tekstschrijver. Toen onze drie kinderen de deur uit waren verhuisden mijn man Daan en ik naar de Kerklaan in Heemstede. Dat was in 2010. Het huis dat wij kochten is rond 1795 gebouwd en dat wakkerde onze belangstelling voor de historie van Heemstede aan. Dan kom je al gauw terecht bij de HVHB'.

Wat leuk dat jullie verhuizing ervoor gezorgd heeft dat je belangstelling kreeg voor de HVHB. En wat doe je voor de HVHB?

'Om als nieuwe bewoner van Heemstede in te burgeren sloot ik me aan bij een paar verenigingen. Omdat ik vanwege mijn werk ervaring had met het schrijven van artikelen, vroeg ik of er voor mij een plaatsje was in de redactie van HeerlijkHeden. Het vervolg is bekend; sinds 2011 ben ik een van de vaste schrijvers in het blad. Dat is ontzettend leuk om te doen, niet alleen vanwege het daadwerkelijke schrijven, maar vooral ook door het onderzoekswerk. Aan veel artikelen gaan heel wat uurtjes speurwerk vooraf. Dat speuren gebeurt hoofdzakelijk digitaal, er zijn veel archieven en bronnen toegankelijk. Als ik nog wat dieper op een onderwerp wil ingaan, brengt een bezoekje aan het Noord Hollands Archief in de Jansstraat uitkomst. Ik kan dan echt blij zijn als ik uiteindelijk datgene heb gevonden waar ik naar op zoek was. Verder vertegenwoordig ik de redactie in het bestuur van de HVHB en daar krijg ik met heel andere zaken te maken, zoals het medebepalen van het beleid van de HBVB en het behoud van het karakter van Heemstede en Bennebroek. Daarnaast ben ik ook nog actief voor de lokale politiek. Ja, een beetje veel allemaal, dat wel, maar de sfeer onder de vrijwilligers waar ik mee te maken heb is erg plezierig en dat stimuleert enorm. Ik wil graag van alles doen, dingen regelen'.

Je klinkt heel erg enthousiast, heb je misschien ook nog een leuke tip voor ons?

'Ik heb veel waardering voor het werk van Stadsherstel Amsterdam. Deze instelling, die ook in onze omgeving actief is, koopt en restaureert bedreigde karakteristieke panden. In Heemstede zijn dankzij Stadsherstel onder andere het Wapen van Heemstede en de Pinksterkerk behouden gebleven en in Bennebroek zijn ze nu bezig met de restauratie van villa Duinlust aan de Schoollaan. Kijk eens op hun website <https://stadsherstel.nl> , je wordt vast ook enthousiast!'

Fotowedstrijd 75 jaar HVHB

Heemstede en Bennebroek zijn dorpen met veel fraaie, fotogenieke elementen in hun gemeente. Als we dagelijks naar Social Media kijken komen er heel veel mooie foto's voorbij, waarom zou u er dan niet voor kiezen om deze in te zenden voor de fotowedstrijd 75 jaar HVHB met als titel "Met het Oog op de toekomst"? Uw digitale inzending is welkom!

De HVHB is erg benieuwd wat voor u als inwoner en in uw ogen bewaard zou moeten blijven van Heemstede/Bennebroek voor de toekomst. Het kunnen panden zijn, uw eigen woonsituatie, maar ook het Groenendaalse bos behoort tot de mogelijkheden.

De wedstrijd is in twee leeftijdscategorieën: jongeren tot en met 18 jaar en voor iedereen boven de 18 jaar. Iedereen wordt van harte uitgenodigd deel te nemen aan deze fotowedstrijd.

De HVHB heeft de uiterste inleverdatum vastgesteld op **1 oktober 2022** met de bedoeling alle inzendingen ten toon te stellen, maar ook te publiceren in ons prachtige kwartaalblad HeerlijkHeden.

Voor de winnaar in beide leeftijdscategorieën wordt een prijs beschikbaar gesteld. De jurering wordt gedaan door Theo Out (fotograaf HVHB) en Harry Opheikens.

De HVHB is zeer benieuwd hoe u als inwoner oog heeft voor de toekomst van Heemstede/Bennebroek. Hoe u uw bijdrage kunt insturen en de wedstrijdreglementen leest u op [de website van de HVHB](#). Of klik op de button hieronder.

Foto inzender Ton de Groot (Hoofddorp): De Reek.

[Download het wedstrijdreglement](#)

Meer HVHB

- [Het laatste nieuws](#)
- [Agenda](#)
- [Contact](#)
- [Erfgoed](#)
- [Publicaties](#)
- [HeerlijkHeden](#)

Contact

[Communicatie HVHB](#)

Lid worden

[Klik hier](#)

Website

Facebook

© Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd of worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Historische Vereniging Heemstede-Bennebroek.

Deze e-mail is verstuurd aan [{{email}}](#). • Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#). • Voor een goede ontvangst voegt u communicatie@hvhb.nl toe aan uw adresboek.

